

Målsetninger for anskaffelser ved NTNU

1 Bakgrunn

Anskaffelser ved NTNU omfatter årlige kjøp for ca. 1,2 milliarder NOK. En grov inndeling i kjøpsområder viser følgende omfang:

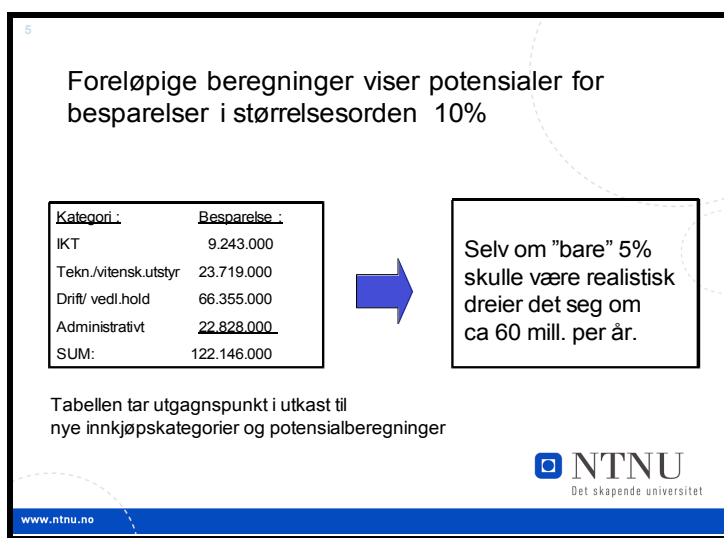
- IKT 150 mill
- Teknisk/vitenskapelig utstyr 300 mill
- Drift og vedlikehold 500 mill
- Administrative anskaffelser 250 mill

Årlig kjøp medfører ca. 100.000 inngående faktura og en fordeling av disse viser at ca. 80% av fakturaene er på beløp mindre enn 5000 kr. Antall leverandører som det kjøpes fra er ca. 5000. Pr. i dag er det inngått ca. 50 felles rammeavtaler, som i beløp utgjør ca. 250 mill/år. Utnyttelsen av disse avtalene varierer, fra 95 % til 30 %. Det foreligger ingen fullstendig oversikt over antall personer som bestiller, men det antas at dette utgjør en betydelig del av alle ansatte.

Siden 2001 har det vært innført et ehandelsbasert innkjøpssystem tilknyttet den offentlige markedsplassen (ehandling.no). Handel over innkjøpssystemet ble i 2005 på ca. 160 mill, fordelt på ca. 3500 bestillinger. Så langt har systemet ikke vært obligatorisk, og det har vært opp til hver enhet i hvor stor grad det er tatt i bruk. I offentlig sammenheng er imidlertid NTNU av de som er kommet lengst i utrulling av et slikt system, og vi ligger godt an til å klare å oppfylle regjeringens krav om innføring av ehandelssystemer innen utgangen av 2007.

NTNU er underlagt lov og forskrift om offentlige anskaffelser, som stiller strenge krav til anbudsprosedyrer og dokumentasjon. Disse kravene har vært oppfylt gjennom en sentralisert behandling av kjøp over de definerte terskelverdiene, og NTNU har ikke hatt klagesaker gjennom KOFA eller vesentlige anmerkninger fra Riksrevisjonen på anskaffelsesområdet.

Det har nylig vært gjort en analyse av status for anskaffelsesområdet, og en av konklusjonene er at det fortsatt foreligger et betydelig potensial for å frigjøre midler. En overslagsberegning viser at dette kan utgjøre 5-10%, eller 60 – 120 mill. NOK av innkjøpsvolumet. (figur)



2 Anskaffelsesområdet - iboende risiko

Videre rutiner og retningslinjer må legge vekt på reduksjon av risiko innen følgende områder:

- Inngåelse av kjøp/avtaler uten budsjettmessig dekning
- Vesentlige mangler ved kjøpsavtalene, selgerstyrte avtaler
- Kjøp uten konkurranse – risiko for høy/feil prising
- Uautoriserte kjøp eller avtaler
- Risiko for betaling av uriktige fakturaer
 - Betaling av ikke mottatte varer og tjenester
 - Feil antall
 - Feil pris
- Anskaffelser som skjer i strid med lov og forskrifter ("Ulovlige direkte anskaffelser")
- Anskaffelser som skjer etter korrupsjon ("Vennekjøp"/"bestikkelser")
- Innkjøp til personlig forbruk
- Kompetansen innen området vil påvirke risikoen for feilbehandling i alle ledd.

3 Overordnet mål

Anskaffelsesprosessene skal understøtte universitetets primære mål; undervisning, forskning og formidling. Hovedmålet er å sikre at enhetene oppnår optimale kjøp med hensyn til kostnader, kvalitet og brukeropplevelse. Dette kan oppnås gjennom å:

- Legge til rette for effektive anskaffelsesprosesser for å frigjøre tid og økonomiske ressurser til primærvirksomheten
- Bidra til at alle anskaffelser konkurranseutsettes og gjennomføres iht. intensjoner i Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser
- Koordinere anskaffelsesvirksomheten ved NTNU ved å:
 - legge til rette for systemer og verktøy som understøtter anskaffelser
 - etablere felles rammeavtaler
 - gjennomføre eller bistå lokale innkjøpere ved enkeltkjøp
 - gjennomføre effektive anbudsprosesser
 - bidra til innkjøpsplanlegging og samkjøp internt på NTNU, med UH-sektoren eller andre samarbeidspartnere
- Sørge for at leverandørene har en aktiv miljøatsing og følger etiske retningslinjer som sikrer at universitetet ikke kjøper produkter som kan skade naturen, impliserer barnearbeid eller andre uakseptable produksjonsforhold.

4 Delmål

4.1 Leverandører

- NTNU skal være en profesjonell kunde som sikrer grunnleggende verdier som forutsigbarhet, likebehandling og høy forretningsetisk standard
- NTNU skal være en krevende kunde som tar sikte på å utvikle leverandørene til felles beste
- NTNU skal være en viktig referansekunde for leverandørene
- NTNU skal tilstrebe ytelsesbaserte produktspesifikasjoner som sikrer uavhengighet
- Beslutninger som kan medføre vesentlig redusert konkurransesituasjon på leverandørsiden skal unngås

- Overholdelse av taushetsplikt som skal hindre innsyn i konkurrenters tilbud eller drifts-/forretningsforhold som er av konkurransemessig betydning er viktig
- Det forutsettes at leverandørene tilslutter seg til våre etiske retningslinjer

4.2 Samarbeid

Inngå og utvikle innkjøpssamarbeid med partnere der hvor dette er formålstjenlig ut fra egne anskaffelsesbehov med bl. a:

- SINTEF
- UH-sektoren
- Statlige virksomheter
- Helsesektoren

4.3 Anskaffelsesprosesser

Bestilling til betaling (BtB):

Her foreligger planer gjennom prosjektet LØF 2010 – delprosjekt ”Bestilling til Betaling”. Full innføring er planlagt fullført i løpet av 2007. Teknologisk baseres dette på å ta i bruk den fullintegreerte systemløsningen innkjøp/faktura/økonomisystem som har vært implementert siden 2005.

Hovedpunkter i planen er:

- Alle innkjøpstransaksjoner registreres i innkjøpssystemet
- Antall bestillere reduseres til totalt 80-100 ved NTNU totalt.
 - Bestillerne gis en skriftlig bestillings- og attestasjonsfullmakt
 - Bestillerne skal ha gjennomført definert opplæring før godkjenning
 - Bestillerne blir de eneste med attestasjonsfullmakt
 - Bestillere gis en generell bestillingsfullmakt uten ytterligere godkjenning, p.t. på 5000 NOK.
 - Alle bestillinger utover denne generelle fullmakten godkjennes av person med BDM før bestillingen sendes ut.
- Det lages enkle rutiner for rekvisisjoner inn til bestillerne
- Faktura matches automatisk mot bestilling og godkjent varemottak
- Småkjøp fra Campus-leverandør (hovedsakelig SiT) automatiseres i stor grad

Disse tiltakene forventes å gi følgende resultater:

- Mer oppdaterte og korrekte regnskap, med oversikt over bestillingsforpliktelser
- Redusert ressursbruk pga bruk av elektroniske prosesser og standardisering
- Besparelser gjennom bedre utnyttelse av rammeavtaler
- Godkjenninger i forkant av bestilling, som forutsatt i økonomiregelverket
- Grunnlag for nye og bedre rammeavtaler på grunn av høy lojalitet og forutsigbarhet
- Styring og kontroll med innkjøpene som forutsatt i økonomiinstruksen
- Økt kompetanse og profesjonalitet ved anskaffelsesprosesser innen hver enhet

Avtaleprosessen:

Det legges opp til økt fokus på denne prosessen, med en oppdeling i innkjøpskategorier hvor mål- og resultatindikatorer vil være relativt enkle å definere.

- Inndeling i 4 innkjøpskategorier med måling av resultatindikatorer for bl.a.
 - antall aktive rammeavtaler
 - antall leverandører
 - avtalelojalitet
- Kategoriene organiseres med

- En sentral kategoriansvarlig person
- 4-6 personer i faste brukergrupper fra bestillere med god fagkompetanse
- spesialkompetanse innhentes gjennom brukermedvirkning for den enkelte saken

En slik løsning vil sikre en betydelig kompetanseoppbygging og øker NTNU sin profesjonalitet på kjøpsområdene. Gruppene skal også fange opp kjøps- og investeringsplaner innen sine områder på et tidlig tidspunkt slik at det kan foretas reelle tilpasninger i kjøpet ut fra markedsmessige hensyn.

Fremdriftsmessig prioriteres prosjekter for bestillingsprosessen først, fordi denne er grunnleggende for vellykket gjennomføring av endringene i avtaleprosessen. Den nye bestillingsprosessen skal være fullt utrullet i løpet av 2007, mens prosjekt for avtaleprosessen planlegges igangsatt fra 2008.

Det forventes tiltaket skal resultere i:

- Betydelige økonomiske besparelser ved flere og bedre rammeavtaler
- Økt profesjonalitet på innkjøpsområdet
- Forbedret støtte for vitenskapelige ansatte ved anskaffelser

4.4 Systemer/verktøy

For bestillingsprosessen er det forutsatt å ta i bruk de eksisterende integrerte systemer for innkjøp, fakturabehandling og økonomi. For avtaleprosessen har NTNU i dag ingen enhetlige verktøy / systemer. KD har imidlertid i tildelingsbrevet for 2006 til institusjonene sagt at:

”Institusjonene oppfordres til å gi arbeidet med effektivitetsfremmende elektroniske innkjøp høy prioritet. Ved å ta i bruk moderne, elektroniske forretningsprosesser kan ressursbruken effektiviseres, noe som reduserer de direkte innkjøpskostnadene. I tillegg får virksomhetene bedre kontroll og styring med sine innkjøp.

Vi viser til Riksrevisjonens merknader i Dok.nr 1 (2005-2006). For å legge til rette for en bedre kontroll med anskaffelsesprosessene og etterlevelse av anskaffelsesregelverket ber departementet om at institusjonene i løpet av 2006 innfører elektronisk anskaffelsesstøttesystem som veileder brukeren gjennom anskaffelsesprosessen. Departementet legger til grunn at institusjonen samordner seg ved anskaffelse av et slikt system.”

NTNU deltar nå aktivt sammen med ehandel.no og UH-sektoren i arbeidet med å lage en felles rammeavtale for anskaffelse av et slikt system. Kontrakt forventes å foreligge medio 2007, og det søkes nå felles for hele UH-sektoren om forlengelse av den opprinnelige fristen. NTNU vil dermed kunne implementere dette systemet fra høsten 2007.